

Asioiden käsittelyn viipyminen tietosuojavaltuutetun toimistossa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon 23.7.2025 saapuneessa kantelussaan arvostellut tietosuojavaltuutetun toimiston menettelyä henkilötietojen käsittelyä koskevien tutkintapyyntöjensä käsittelyssä. Kantelija kertoo tehneensä 20.6.2020 kaksi erillistä ilmoitusta (TSV/69/2020 ja TSV/70/2020) tietosuojavaltuutetun toimistolle kahden osakeyhtiön toiminnasta henkilötietojen käsittelyssä.

Kantelun mukaan tietosuojavaltuutetun toimisto oli 31.7.2024 ja 2.8.2024 pyytänyt kantelijalta lisäselvityksiä asiassa. Toimisto oli lähettänyt selvityspyynnöt asioissa rekisterinpitäjille 29.4.2025 ja 30.4.2025. Se oli antanut kantelijalle asioissa vastaukset 25.6.2025 ja 26.6.2025.

Kantelijan näkemyksen mukaan tutkintapyyntöjen yli viiden vuoden käsittelyajat ovat olleet kohtuuttomat. Kantelija toteaa lisäksi, että tietosuojavaltuutetun toimisto aktivoitui asioiden tutkimiseen vasta kantelijan maaliskuussa 2024 lähettämän tiedustelun jälkeen.

SELVITYS

Tietosuojavaltuutetun toimisto on 20.11.2025 antanut siltä pyytämäni selvityksen. Selvitys toimitetaan kantelijalle tämän päätöksen liitteenä.

RATKAISU

Tietosuojavaltuutetun toimiston selvitys

Tietosuojavaltuutetun toimiston selvityksen mukaan asioiden käsittely toimistossa on ollut ruuhkautunut jo ennen yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamista. Tietosuojavaltuutetun toimistossa käsiteltävänä olevien asioiden määrä on kasvanut lähes vuosittain. Tietosuojavaltuutetun toimiston sisäisen tavoitteen mukaan vireille tulevat asiat tulisi käsitellä vuoden kuluessa niiden vireilletulosta. Erityisesti volyymiltaan suurilla toimialoilla tavoitteeseen pääseminen on selvityksen mukaan ajoittain vaikeaa.

Asioiden käsittelyaikaan on vaikuttanut käsiteltävien asioiden suuri määrä ja vajaus henkilöstöresursseissa. Selvityksen mukaan tietosuojavaltuutetun toimistossa tehdään jatkuvasti erilaisia toimenpiteitä ruuhkautuneen työtilanteen selättämiseksi. Toimistossa on pyritty aktiivisesti kiinnittämään myös oikeusministeriön huomiota sen resursointiin liittyviin tarpeisiin ja toimiston aliresursoinnista seuraaviin vaikutuksiin. Tietosuojavaltuutetun resurssia onkin vuoden 2026 talousarviossa vahvistettu. Selvityksen mukaan hallinnonalalla on tunnistettu, että tietosuojavaltuutetulle kohdistuvat valvontatehtävät ovat erityisesti uuden EU-sääntelyn vuoksi jatkuvasti lisääntyneet ja lisääntyvät edelleen.

Selvityksessä kerrotaan kantelussa tarkoitettujen kahden asian käsittelyvaiheista. Kantelijalta oli tiedusteltu hänen 20.6.2020 vireille saattamiensa asioiden ajankohtaisuutta 31.7.2024 ja 2.8.2024 lähetettyjen lisätietopyyntöjen yhteydessä. Näiden yhteydenottojen tarkoituksena on ollut pyytää kantelijalta asioiden käsittelyyn liittyviä oleellisia tietoja. Tässä yhteydessä on pidetty tarpeellisena tiedustella mainituin tavoin myös asioiden ajankohtaisuutta. Kantelijan esittämiin käsittelyaikatiedusteluihin on myös vastattu.

Rekisterinpitäjiltä on pyydetty asioissa selvitystä maaliskuussa 2025 ja kantelijalle on lähetetty asioiden käsittelyn päättävät vastaukset 25.6.2025 ja 26.6.2025.

Asiaa koskevaa sääntelyä

Yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 artiklan 57 kohdassa 1 säädetään asetuksen mukaisen kansallisen valvontaviranomaisen tehtävistä. Tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuna kansallisena valvontaviranomaisena toimii tietosuojalain (1050/2018) 8 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu. Saman lain 9 §:ssä säädetään tietosuojavaltuutetun toimistosta.

Tietosuojalain 21 §:n 1 momentin mukaan rekisteröidyllä on oikeus saattaa asia tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan sitä koskevaa lainsäädäntöä.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Pykälän 2 momentin mukaan hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Hallintolain (434/2003) 7 §:n (368/2014) 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Arviointi

Laillisuusvalvontakäytännössä on vakiintuneesti todettu, että viranomaisen tulee huolehtia tehtävien asianmukaisesta hoitamisesta myös niissä tilanteissa, kun resurssit ovat niukat, organisaatiossa tapahtuu muutoksia tai henkilöstövaihdoksia taikka asioiden käsittely jostain muusta syystä ruuhkaantuu. Vetoaminen yleisiin resurssien niukkuuteen liittyviin syihin ei oikeuta poikkeamaan laissa säädetystä viivytyksetöntä käsittelyä koskevasta vaatimuksesta.

Kantelussa tarkoitettujen asioiden yli viisi vuotta kestänyt käsittelyaika tietosuojavaltuutetun toimistossa on kohtuuttoman pitkä. Asioissa ei ollut tehty erityisiä käsittelytoimia yli neljään vuoteen niiden vireille saattamisesta, minkä jälkeen kantelijalta oli pyydetty asioita koskevia lisätietoja sekä samalla tiedusteltu niiden ajankohtaisuutta. Asioiden ratkaisemiseen kului tämän jälkeen vielä noin vuosi. Selvityksen perusteella kantelijan asioihin ei liity sellaisia erityisiä niiden näin pitkää käsittelyaikaa selittäviä seikkoja, joilla olisi merkitystä asian arvioinnissa.

Arvioin edellä kerrotun perusteella, että kantelijan asioiden käsittely tietosuojavaltuutetun toimistossa on aiheettomasti viivästynyt.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kantelussa tarkoitettujen asioiden käsittely tietosuojavaltuutetun toimistossa on perustuslain ja hallintolain vastaisesti aiheettomasti viivästynyt. Asioiden yli viiden vuoden käsittelyaika on ollut kantelijan kannalta kohtuuttoman pitkä.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen

vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen. Huomautus voidaan antaa myös viranomaiselle tai muulle yhteisölle.

Annan tietosuojavaltuutetun toimistolle asioiden viivytyksettömän käsittelyn laiminlyönnistä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun huomautuksen.

Kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Lähetän päätökseni tiedoksi oikeusministeriölle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama